

Nr 828

Av herr **Holmberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 63, angående organisation av ett läromedelsförlag.*

(Lika lydande med motion nr 1068 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 63 år 1968 föreslås inrättandet av ett statligt läromedelsförlag. Då det föreslagna läromedelsförlagets avnämare till väsentlig del också är förlagets ägare kommer en stark tendens att gynna det statliga företagets produkter oavsett de tillhandahållna varornas kvalitet och andra egenskaper att finnas. Förslaget är ej förenligt med riksdagens beslut om fri konkurrens och innebär en uppenbar risk för utvecklandet av en monopolställning för det berörda företaget.

Ännu en anledning till tveksamhet är förhållandet att departementschefens förslag innebär, att man riskerar att en hopkoppling kommer att ske mellan det nya läromedelsförlaget och det forsknings- och utvecklingsarbete, som för statliga medel bedrivs inom det pedagogiska området. En sådan hopkoppling, som måste anses vara olämplig, har redan ägt rum mellan skolöverstyrelsens utvecklingsavdelning och SÖ-förlaget. Någon bärande motivering varför denna bindning mellan forskningsanslag och produktion skulle föreligga just på det pedagogiska området har inte presenterats.

Det i propositionen framförda förslaget innebär, att regeringen skapar förutsättningar för en bindning mellan det pedagogiska forsknings- och utvecklingsarbetet och en bestämd statlig produktionsanstalt. Detta kommer att upphäva den fria konkurrensen på området och på längre sikt leda till ett läromedelsmonopol — med alla de pedagogiska och ekonomiska nackdelar detta skulle innebära.

Det bör i detta sammanhang erinras om läromedelsutredningen vars sakkunniga tillkallades i enlighet med Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 januari 1966 för att utreda frågan om produktion och granskning av läroböcker och andra pedagogiska hjälpmedel m. m. I direktiven framhöll statsrådet Edenman bl. a. följande:

Denna utredning bör inte endast avse vad som kan och bör göras för att förbättra granskningen av pedagogiska hjälpmedel. Det är enligt min mening nödvändigt att ingående undersöka om inte samhällets insatser bör omfatta även produktion och distribution av sådana hjälpmedel.

De sakkunniga bör därför undersöka om utöver det tidigare nämnda pedagogiska utvecklingsarbetet från samhällets sida bör göras insatser för att direkt eller indirekt förbättra förutsättningarna för hjälpmedelsproduktionen. Flera alternativa vägar kan därför tänkas.

— — —
Det blir en av de sakkunnigas viktigaste uppgifter att utreda frågan om inrättande av ett samhällsägt förlag för produktion av läroböcker och andra pedagogiska hjälpmedel. Skälen för och emot detta bör ingående och förutsättningslöst redovisas och diskuteras.

Som framgår av ovanstående utdrag ur departementschefens direktiv har genom den nu framlagda propositionen den av Kungl. Maj:t tillkallade utredningen åsidosatts. Detta har skett utan närmare motivering.

Mot bakgrund av de principiella invändningar som ovan rests mot Kungl. Maj:ts förslag och då departementschefen ej förebragt något skäl som talar för ett föregripande av den pågående utredningen finner vi ej någon anledning att tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen med avslag på Kungl. Maj:ts proposition nr 63 år 1968 måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att denna motion måtte överlämnas till läromedelsutredningen för beaktande i det fortsatta utredningsarbetet.

Stockholm den 2 april 1968

Yngve Holmberg (h)

Carl Eskilsson (h)

Gösta Jacobsson (h)

Rolf Kaijser (h)

N. Yngve Nilsson (h)

Ragnar Sveningsson (h)

G. Ivar Virgin (h)

Allan Hernelius (h)
